

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met Burgemeester Hoes

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)
Wabo handhaving uitvoeringsprogramma

1. Aanleiding.

Jaarlijks stelt team Handhaven WABO een uitvoeringsprogramma op voor de WABO handhaving. De keuze voor de te handhaven items is gebaseerd op het uit 2009 daterende Beleidsplan Handhaving Fysieke Ruimte 2009. Dit beleid is inmiddels gedateerd en behoeft ook aanpassing vanwege het thans vigerende coalitieakkoord van het college. Redenen dus om de eerdere keuzes voor de verdeling van de beschikbare uren voor de WABO handhaving opnieuw tegen het licht te houden.

Dit voorstel is daarmee tevens de aanzet voor het onderdeel WABO handhaving in een V&L breed beleidsplan handhaving dat in 2015 wordt opgesteld. V&L breed wil zeggen dat ook voor de handhaving van de openbare ruimte beleid zal worden ontwikkeld.

2. Relatie met bestaand beleid.

WABO handhaving is onderdeel van de reguleringsketen en is een instrument dat het bestuur kan helpen om de beleidsdoelen op gebied van fysieke veiligheid, leefbaarheid, behoud van cultureel erfgoed e.d. te realiseren.

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

Uit de beleidscyclus of regelkring volgt dat WABO de taken en prioriteiten van het bestuur opgedragen krijgt. Handhaving bedenkt ze niet zelf. De huidige WABO handhaving heeft als beleidsbasis alle beleidsstukken die het belang van het behoud van een goed leefmilieu, een veilige woon- en werkomgeving, het culturele erfgoed, de geordende inrichting van de openbare ruimte enzovoorts benoemen.

Gewenst is derhalve dat het bestuur op basis van de weging van de risico's en haar ambities op de WABO beleidsterreinen aangeeft aan welke onderdelen de handhaving prioriteit moet toekennen.

4. Duurzaamheid en gezondheid.

Voor zover de WABO regelgeving ziet op de aspecten van duurzaamheid en gezondheid is de handhaving ondersteunend voor het bereiken van die aspecten.

5. Personeel & Organisatie.

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor personeel en organisatie met dien verstande dat over een tijdelijke uitbreiding van de handhavingscapaciteit ten behoeve van controles bij kamerverhuurpanden, reeds een besluit is genomen .

6. Informatie en automatisering.

7. (Duurzame) aanbestedingen.

8. Beheersparagraaf IBOR.

N.v.t.

9. Financiën

Op 17 juni 2014 hebben PvdA, D66 en LPM een motie ingediend waarin het college wordt verzocht extra prioriteit te geven aan handhaving op illegale kamerverhuur en woningsplitsing. Op 16 september 2014 heeft het College besloten deze motie over te nemen en de financiële consequenties over te nemen in de Programmabegroting 2015.

10. Voorstel.

1. Vaststellen van de risicoanalyse, de daaruit voortkomende prioriteitenladder en het uitvoeringsprogramma voor 2015 als basis voor de WABO handhaving van 2015 tot en met 2018;
2. Dit besluit ter kennisneming te doen toekomen aan de gemeenteraad

11. Vervolg / Planning.

De raad informeren middels bijgevoegde Raadsinformatiebrief.

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES POSTBUS 1992, 6201 BZ MAASTRICHT

Aan de gemeenteraad

MAASTRICHT

BEZOEKADRES

Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES

Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

WWW.GEMEENTEMAASTRICHT.NL

ONDERWERP

Wabo handhaving
uitvoeringsprogramma 2015-2018

DATUM

30 oktober 2014

BIJLAGEN

1

BEHANDELD DOOR

JJ (Jos) Bazen

DOORKIESNUMMER

043 350 44 68

ONZE REFERENTIE

2014-40868

E-MAILADRES

jos.bazen@maastricht.nl

FAXNUMMER

043 350 44 48

UW REFERENTIE

Geachte leden van de raad,

Het college van BenW biedt u hierbij aan het uitvoeringsprogramma WABO handhaving 2015-2018, zoals dat door ons college op 28 oktober 2014 is vastgesteld.

Tot nu toe was de keuze voor de te handhaven items bij de WABO handhaving (bouw en milieu) gebaseerd op een uit 2009 daterend Beleidsplan Handhaving Fysieke Ruimte 2009. Dit beleid bleek inmiddels gedateerd en behoefde aanpassing, ook vanwege het thans vigerende coalitieakkoord van ons college.

Op basis van een risicoanalyse is een prioriteitenladder opgesteld en zijn de voor WABO handhaving beschikbare uren verdeeld. Daarbij wordt natuurlijk wel de kanttekening gezet dat jaarlijkse verschuivingen als gevolg van niet voorziene ontwikkelingen en tendensen altijd mogelijk blijven.

Bij de opstelling van de prioriteitenladder en de urenverdeling is door ons college rekening gehouden met de reeds geaccordeerde extra inzet voor de controles bij de kamerverhuurpanden.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid om dit uitvoeringsprogramma in de raadscommissie desgewenst nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Maastricht,

de secretaris,

de burgemeester,

loco

Prioriteiten WABO Handhaving 2015 – 2018

INHOUD

1. Inleiding

Waarom deze nota?
Opbouw van deze nota

2. Handhaving WABO

Het begrip handhaving
WABO Handhaven als onderdeel van de beleidscyclus.
Kwaliteitseisen en proceseisen
Adequate handhaving
Klantvriendelijkheid
Advies van de Nationale Ombudsman
Voorlichting als instrument
Landelijke handhavingstrategie
Spanning tussen reguliere taken en het behandelen van meldingen
Is WABO handhaving verplicht?

3. Ontwikkelingen 2010 tot heden

4. Methode van weging en risicomatrix

Risicomatrix bouw
Risicomatrix brandveiligheid
Risicomatrix milieu
Risicomatrix Horeca
Betekenis van de scores

5. Randvoorwaarden en aandachtspunten

6. Voorstel WABO handhaving 2015 – 2018

Toelichting
Wat doen we nu niet?

BIJLAGE

Landelijke Interventiematrix

1 Inleiding

Waarom deze nota ?

Team Handhaven WABO van Veiligheid en Leefbaarheid (V&L) handhaaft de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Deze wet combineert meer dan 20 vergunningen en algemene regels op het gebied van de ruimtelijke ordening, veiligheid en milieu. De gemeente voert deze taken in medebewind uit, dat wil zeggen dat de lagere overheid de plicht heeft om deze regelingen van de centrale overheid uit te voeren.

Onderlegger voor de huidige WABO handhaving is het Beleidsplan Handhaving Fysieke Ruimte (2009) waarin de doelen, de prioriteiten en de strategie zijn aangegeven. V&L rapporteert jaarlijks aan het College over de voortgang en de resultaten van de handhaving. In dezelfde jaarlijkse rapportage worden, als daartoe aanleiding bestaat, aanbevelingen gedaan voor verschuivingen in aandacht, strategie en besteding van uren, of wordt de aanpak herbevestigd. Zo is gedurende de afgelopen 4 jaren de tijdsbesteding voor toezicht op illegaal verbouwen van monumenten verhoogd, extra capaciteit ingezet voor het reguliere toezicht op de Karosseer en de kleine woonwagenlocaties en de tijdsbesteding voor het behandelen van meldingen van burgers over kleinere zaken (zoals schuttingen) in de buitenwijken verlaagd.

Het college stuurt de jaarrapportage aan de Raad, vergezeld van een nieuw uitvoeringsprogramma voor het voorliggende jaar. De Raad heeft een aantal malen gereageerd op de jaarrapportages bijvoorbeeld met artikel 39 vragen over de inzet op het aspect brandveiligheid bij kamerverhuurpanden.

Er vindt dus reeds jaarlijks een evaluatie plaats. Desondanks zijn er redenen om de risicoanalyse, en de daaruit volgende prioriteiten, opnieuw tegen het licht te houden en de wensen van het College en de Raad op te halen. Deze redenen zijn:

- a. We zitten in de aanvang van een nieuwe collegeperiode en een nieuw coalitieakkoord
- b. Het Beleidsplan Handhaving Fysieke Ruimte uit 2009 (WABO én Openbare Ruimte) heeft actualisatie in 2015. Deze herijking van de WABO prioriteiten is daarvoor een belangrijke input.

Deze nota geeft een dieper inzicht in de vraag wat WABO handhaven is, hoe deze taak is gesitueerd in de beleidscyclus en wanneer die handhaving aan de maat is. Tevens wordt duidelijk gemaakt welke taken verplicht zijn en welke niet, wat de betekenis is van de landelijke kwaliteitseisen voor de handhaving en welke strategie Handhaven WABO hanteert. De lezer wordt als het ware een blik in de keuken gegund van Handhaven WABO. Hoe komen we tot onze jaarlijkse keuzes, waarom doen we de taken die we doen en waarom doen we andere taken niet ?

Met een risicoanalyse en -matrix wordt inzicht gegeven in de specifieke risico's die we met WABO handhaving trachten te verlagen. De risicoanalyse leidt tot een voorstel voor de invulling van de WABO handhaving voor de komende 4 jaren. Op hoofdlijnen wel te verstaan en met de aantekening dat jaarlijks verschuivingen kunnen worden doorgevoerd als dat door trends en ontwikkelingen nodig wordt geacht.

Dit voorstel is daarmee tevens de aanzet voor het onderdeel WABO handhaving in een V&L breed Beleidsplan Handhaving dat in 2015 wordt opgesteld. V&L breed wil zeggen dat in ook voor de handhaving openbare ruimte beleid wordt opgesteld met aandacht voor vooral de prioriteitstelling, dit conform de aanbevelingen van het rekenkamerrapport over handhaving openbare ruimte dat in juli 2014 is verschenen.

Opbouw van deze nota

In hoofdstuk 2 is aangegeven wat onder WABO handhaven wordt verstaan. Deze nota richt zich dus uitsluitend op de WABO handhaving en niet op handhaving in de openbare ruimte. WABO handhaving speelt bij objecten zoals gebouwen, bedrijven en bij bedrijfsperven.

Vervolgens wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen die we signaleren en wat dat in hoofdlijn betekent voor de komende jaren.

Het belangrijkste deel van deze nota is de risicoanalyse in de vorm van een scorematrix. In deze matrix worden de verschillende taakonderdelen en risico's tegen elkaar afgezet. In de matrix is reeds ingevuld wat meer of minder belangrijk is, conform ons huidige inzicht. Dit inzicht is ook de basis voor het uitvoeringsprogramma 2014 waarmee WABO handhaving thans werkt.

De analyse leidt tot een rangschikking van de taken naar hun belangrijkheid, de prioriteitenladder. Tenslotte is aangegeven welke aandachtspunten en randvoorwaarden er zijn bij het maken van keuzes voor nieuwe taken of verschuiving van prioriteiten.

2 Handhaving WABO

Het begrip handhaving

Het begrip 'Handhaving' wordt in deze nota gehanteerd als verzamelbegrip voor alle soorten van acties of activiteiten binnen het handhavingproces die erop zijn gericht het naleefgedrag van burgers en bedrijven te verbeteren. De verschillende acties zijn bijvoorbeeld inspectie, toezicht en handhaving (in enge zin). Alleen in die gevallen waar dat voor de duidelijkheid nodig is, zal worden gesproken over een specifieke stap in het handhavingproces.

Definitie van de verschillende stappen (naar Commissie Oosting 2007):

Inspectie: de inspectie van uitvoeringswerkzaamheden in relatie tot hetgeen is vergund (bijvoorbeeld inspecties tijdens de bouw)

Toezicht: controle op de naleving van wet- en regelgeving waarbij de overtredingen zonder formeel juridische instrumenten tegemoet worden getreden.

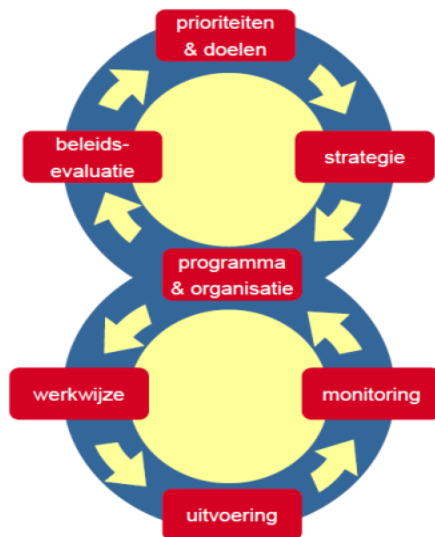
Handhaving: het, waar nodig, gebruik maken van formeel juridische instrumenten, zoals het opleggen van boetes, het toepassen van bestuursdwang, het opleggen van last onder dwangsom of het intrekken van een vergunning (handhaven in enge zin).

WABO Handhaven als onderdeel van de beleidscyclus.

Handhaving is een instrument van het bestuur om beleidsdoelen te realiseren. Essentieel is daarom dat handhaving beschikt over beleid dat handhaafbaar is dat wil zeggen:

- Duidelijk en niet meerdere uitleggen vatbaar is
- Zo concreet mogelijk is op het vlak van prestatie-eisen, afmetingen, aantallen
- Vooraf met de doelgroepen is gecommuniceerd

Handhaving bevindt zich in de onderste lus van de big-eight beleidscyclus:

Uit de regelkring volgt dat WABO de handhaving als opdracht van het bestuur 'meekrijgt'. Handhaving bedenkt ze niet zelf. De huidige WABO handhaving heeft als beleidsbasis alle beleidsstukken die het belang van het behoud van een goed leefmilieu, een veilige woon- en werkomgeving, het culturele erfgoed, de geordende inrichting van de openbare ruimte enzovoorts benoemen.

Indien handhaven in de uitvoeringspraktijk constateert dat beleid ontbreekt, of niet eenduidig uitlegbaar is, zal dit worden gerapporteerd aan de beleidsmakers.

Handhaving is dus een belangrijk onderdeel van de reguleringsketen en staat ten dienste van het beleid, maar dat geldt ook omgekeerd.

Handhaven WABO volgt de resultaten en de voortgang van de handhaving en rapporteert dit aan het bestuur. Het College rapporteert jaarlijks aan de Raad over de voortgang en de resultaten van de WABO handhaving waarbij niet wordt volstaan met een cijfermatige weergave van de prestaties over de aantallen controles en eventueel uitgeschreven dwangsommen (output), maar ook is aangegeven of het beoogde effect, het verbeterde naleefgedrag en dientengevolge een schoner, veiliger en leefbaarder Maastricht is behaald (outcome). Dat is niet eenvoudig. Het causale verband tussen inspanningen van handhaving en het naleefgedrag is niet altijd even eenduidig aan te geven omdat veel andere aspecten een rol kunnen spelen zoals de financieel economische situatie, de algemene normgetrouwheid van de doelgroep en de bekendheid met de regels (bron:Tafel van 11 analyse VROM). Toch laten de outputcijfers tendensen zien.

Kwaliteitseisen en proceseisen

Het Besluit Omgevingsrecht (BOR) stelt eisen aan de uitvoering van de handhaving. Het betreft:

1. Proceseisen: de handhaving moet een structureel element zijn in de beleidscyclus rondom de doelstellingen die de gemeente nastreeft ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte en de fysieke veiligheid van de mensen die daarin wonen, werken of verblijven.
2. Kwaliteitseisen aan de mensen die de handhaving uitvoeren (kennis, ervaring e.d.)

De proceseisen zijn:

- De handhavingdoelen zijn geformuleerd
- Een handhavingstrategie is bepaald
- Door het bestuur zijn, op basis van een risicoanalyse, prioriteiten gesteld
- Vergunningverlening en handhaving zijn organisatorisch gescheiden
- Voortgang en resultaten worden gevolgd en geanalyseerd en indien nodig wordt bijgestuurd in strategie en prioriteiten
- Menskracht en middelen zijn in een meerjarenbegroting geborgd
- Jaarlijks wordt een handhavingprogramma opgesteld
- Jaarlijks rapporteert het College aan de Raad over voortgang en resultaten

De gemeente Maastricht en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD Zuid Limburg) die een deel van de taken onder mandaat van de gemeente uitvoert, voldoen aan de eisen ten aanzien van de kwaliteit dan wel werken voortdurend aan de verbetering van de kwaliteit. Goede kwaliteit van handhavers betekent dat ze voldoende zijn opgeleid en voldoende 'vliegreu' hebben in het taakgebied.

Maastricht voldoet ook aan de proceseisen en de handhaving is daarmee WABO-proof.

Adequate handhaving

Het resultaat dat door handhaving wordt nagestreefd is een *verbeterd naleefgedrag*. Relevant is dan de vraag hoeveel naleefgedrag we nastreven? Wanneer zijn we tevreden?

Daarnaast moeten we beseffen dat handhaving nooit garant kan staan voor een 100% naleving van regels. Het is onrealistisch om dat na te streven of te verlangen gezien de veelheid aan thema's en een bijna onoverzienbare hoeveelheid regels. Vandaar dat we prioriteiten stellen. Maar ook binnen een gekozen prioritair thema moeten we niet tot het uiterste willen gaan want dat zou dan een onevenredige hoge inspanning vergen. In de praktijk doen wij dat ook niet. Het controleregime is soms bewust heel laag (alleen op meldingen reageren bijvoorbeeld), soms wat hoger (reguliere controles om de 3 á 4 jaren) of heel hoog (jaarlijkse controles). Het zijn bewuste keuzes die rekening houden met enerzijds de ernst van de mogelijke overtredingen maar anderzijds ook met de beschikbaarheid van menskracht.

Klantvriendelijkheid

Het doel van het omgevingsrecht is het mogelijk maken van activiteiten voor (initiatiefnemers, ondernemers, burgers) én de bescherming van burgers voor te nadelige gevolgen van die activiteiten. Dit betekent dat zowel de ondernemers die van de gemeente een vergunning krijgen, alsook alle inwoners en bezoekers van onze stad, onze 'klanten' zijn.

De inwoners die wonen rondom een bedrijf, moeten gevrijwaard zijn van stank en geluid. Bezoekers van de stad moeten veilig kunnen verblijven in een hotel en ze moeten kunnen blijven genieten van de monumentale schoonheid van Maastricht. Klantvriendelijkheid betekent in deze dat we daadwerkelijk toezicht houden en handhaven, gevraagd of ongevraagd, dat we snel reageren naar de mensen die een melding bij ons indienen en dat we de juiste verwachting scheppen en onze bevindingen terugkoppelen.

Klantvriendelijkheid jegens de ondernemers of particulieren die de regels in acht moeten nemen betekent dat de handhavers duidelijk zijn, voorlichting geven als dat nodig is, instructies geven over hoe een vergunning verkregen kan worden, de bureaucratie zo veel als mogelijk vermijden en gelijkheid in behandeling betrachten.

Advies van de Nationale Ombudsman

De gemeente streeft ernaar om bij het handhaven te handelen conform de aanbeveling van de Nationale Ombudsman (Helder Handhaven 2010) die samengevat luiden:

De gemeente:

- a. geeft actief informatie over het handhavingsbeleid
- b. motiveert haar besluiten duidelijk en begrijpelijk.
- c. reageert snel op een meldingen en bespreekt met de melder wat de gemeente gaat doen en wat de melder kan verwachten
- d. ziet toe op naleving en handhaaft consequent en onpartijdig
- e. houdt zich aan de afgesproken termijnen en doet recht aan de strekking van een rechterlijke uitspraak.

Voorlichting als instrument

Voorlichting gaat altijd vóór handhaving. Voorlichting is overigens niet expliciet een taak voor Handhaving, maar maakt onderdeel uit van beleidsvorming. Nieuw beleid met gevolgen voor inwoners of ondernemers moet ook door de beleidsmakers worden uitgedragen.

In feite zijn controlebezoeken in eerste instantie ook voorlichtend van aard. De handhavers leggen uit wat niet conform is en hoe dat hersteld of verder voorkomen kan worden en geven de aangesprokene vervolgens de kans om dat te doen zonder verdere sancties.

Handhaven WABO zet het instrument voorlichting expliciet in bij horecabedrijven op de thema's geluid en brandveiligheid en naar kamerbewoners, eveneens over de brandveiligheid.

De werkingskracht van voorlichten is evenwel begrensd. Voorlichten helpt op een gegeven moment niet meer om het naleefgedrag nog verder te verbeteren.

Landelijke handhavingstrategie

Landelijk wordt gestreefd naar een uniforme strategie voor de WABO handhaving (bron Ministerie van I&M, 2014, aanbeveling aan het Bestuurlijk Omgevingsberaad). Deze strategie wordt naar verwachting vanaf 2015 verplicht. Uitgangspunt is: licht starten en vervolgens snel inzetten van zwaardere middelen. De strategie is samen te vatten in een interventiematrix. Zie hiervoor bijlage I. De gemeente Maastricht, en andere gemeenten, hanteren deze strategie.

Het belangrijkste instrument is het bestuursrecht. Hoe werkt dat in de praktijk?

Een overtreding wordt altijd met de betrokken inwoner, bouwer of ondernemer besproken. Ook wordt besproken hoe de overtreding ongedaan kan worden gemaakt en binnen welke termijn dat moet gebeuren. De gemeente legt dit vast in een brief, het zogenaamde *voornemen opleggen dwangsom*.

Aangekondigd wordt dat, wanneer de overtreding niet ongedaan wordt gemaakt, de gemeente een dwangsom kan opleggen. Vervolgens is er nog een tweede kans voor de overtreder om de zaken in orde te brengen zonder verdere sanctie. Als ook die tweede kans niet wordt gegrepen, volgt het *definitief opleggen van de dwangsom*.

De gemeente kan ook een vergunning tijdelijk intrekken of het bedrijf sluiten.

Deze aanpak wordt de 2-staps strategie genoemd. Veel gemeenten passen een 3-staps strategie toe waarbij de eerste brief slechts verzoekend is en dus geen vooraankondiging van verdere sancties is. Maastricht heeft gekozen voor de 2-staps strategie omdat die effectiever en efficiënter is. Bij de 3 stappen komt het toch vaak dat diegenen die worden aangeschreven, pas dan verbeteringen aanbrengen als er een daadwerkelijke dreiging met sancties is.

Soms ontstaat de indruk dat ondernemers wachten op de jaarlijkse rondgang in het bedrijf en het lijstje van tekortkomingen overhandigd krijgen. Dat is uiteraard een onvoldoende proactief gedrag. Het bevoegd gezag zou als reactie daarop kunnen kiezen voor een *high trust, high penalty* strategie waarbij de controlefrequentie fors omlaag wordt gebracht en meteen, zonder vooraankondigingen, hoge boetes worden opgelegd.

Bij overtredingen met meer ernstige gevolgen en indien sprake is van bewust risiconemend gedrag (calculerend), is parallel strafrechtelijk optreden mogelijk. Het strafrecht wordt nu niet vaak toegepast omdat de gemeente geen opsporingsambtenaren heeft met de juiste kwalificaties, maar als nodig dan wordt aangifte gedaan bij de politie.

Het is aan te bevelen om vooral de strategie via het bestuursrecht te blijven hanteren, enerzijds om in de pas te blijven met de landelijke strategie, anderzijds ook omdat deze strategie bijzonder effectief is. Daarnaast biedt ze de mogelijkheid maatwerk toe te passen (van belang in verband met het proportionaliteitsbeginsel) en de instrumenten bestuursdwang en last onder dwangsom laten overtreders ruimte om alsnog aan de eisen van de overheid gevolg te geven en geven tegelijkertijd voldoende prikkel om alsnog tot naleving over te gaan.

Spanning tussen reguliere taken en het behandelen van meldingen

WABO handhaving kent 2 grote hoofdstromen van werk of taken:

1. De zelf geplande reguliere (of cyclische) controles van milieu, bouw en brandveiligheid
2. De meldingen van burgers. In 2013 heeft het team 600 meldingen behandeld.

De ervaring leert dat er steeds voor gewaakt moet worden dat de tijdsbesteding aan de meldingen niet de overhand neemt. De reguliere controles van objecten met grotere risico's (chemische stoffen, brandveiligheid e.d.) komen dan in het gedrang.

Handhaving streeft ernaar om het werk efficiënt en effectief uit te voeren. Effectief door de strategie zodanig te kiezen dat ze een groot preventief en corrigerend effect heeft. Efficiënt door de beschikbare menskracht zo slim mogelijk in te zetten en tegelijkertijd de administratieve last voor overheid, burgers en organisaties zo laag mogelijk te houden. Een voorbeeld van het slim inzetten van menskracht is de integrale handhaving waarbij een bouwdeskundige ook milieuthema's meepakt en omgekeerd.

Is WABO handhaving verplicht?

De gemeente heeft een beginselplicht tot handhaving. Dat houdt in dat de gemeente handhavend dient op te treden indien een overtreding wordt geconstateerd. De gemeente zal dus van haar bevoegdheden gebruik moeten maken. Een uitzondering daarop is wanneer het gaat om overtredingen van geringe omvang of omdat er een concreet zicht bestaat op legalisatie. Er is sprake van 'concreet zicht' als een vergunning is aangevraagd en inmiddels is gebleken dat die vergunning ook daadwerkelijk verleend kan worden.

Verplicht is ook dat de gemeente ook buiten kantooruren bereikbaar en beschikbaar is voor het behandelen van meldingen in relatie tot de WABO wetgeving. Maastricht heeft hiervoor een milieu- en een bouwpiket.

Helemaal niet handhaven is geen optie. Dat zou ten koste gaan van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in termen van hinder, onveiligheid en esthetische aantasting. Handhaven is ook van belang voor eerlijke concurrentieverhoudingen.

Verder geldt er een verplichting om periodiek toezicht te houden (milieucontroles) bij bedrijven met grotere milieurisico's. De controlefrequenties en de kwaliteit van het controleren zijn wettelijk vastgelegd in het Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999. Maastricht heeft deze taken aan de RUD gemandateerd en voldoet aan deze eisen.

Voor het overige toezicht op bouwen, milieu en brandveiligheid bestaat er geen bindende regel ten aanzien van de frequenties voor regulier toezicht. Het gaat hierbij om de vraag hoeveel ambitie de gemeente er zelf in wil leggen. Thans is deze ambitie als volgt:

Milieucontroles bij bedrijven:

- Complexe bedrijven : jaarlijkse controles conform BRZO
- Standaard bedrijven (categorie C): 1 keer per 3 tot 5 jaar
- Eenvoudige bedrijven (categorie B): 1 keer per 5 tot 10 jaar of steekproefsgewijs
- Bedrijven met minimale milieu-impact (categorie A): geen reguliere controles, wel reactie op meldingen (piepsysteem)

Controles brandveiligheid

- Verblijfsgebouwen met mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn zoals bejaardenoorden, peutersverblijven. Daarnaast ook scholen en grotere kamerverhuurpanden: 1 keer per 2 jr
- Zorginstellingen, ziekenhuizen,: 1 keer per 4 jr
- Kantoorgebouwen, industriegebouwen: 1 keer per 6 jr

Controles op illegaal bouwen

- Dagelijks regulier toezicht door gemeentelijk blauw

Voor 2015 is wel een wettelijke richtlijn voor controlefrequenties aangekondigd. Thans is nog onduidelijk welke frequenties zullen worden voorgeschreven en in hoeverre gemeenten daarin een eigen ambitie mogen hebben. Het is dus te vroeg om daarop te anticiperen.

Niet onbelangrijk is daarnaast de ontwikkeling van de zelfcontroles door het bedrijfsleven, bijvoorbeeld met het instrument Digitaal Ondernemingsdossier. Dit type initiatieven wordt toegejuicht, maar deze ontwikkeling bevindt zich feitelijk nog maar in een pril stadium.

3 Ontwikkelingen 2010 tot heden

Bouw

Wat is bouwhandhaving ?

Bouwhandhaving gaat over:

- a. het slopen, bouwen of verbouwen zonder, of in afwijking van, een omgevingsvergunning
- b. strijdig gebruik, een pand anders gebruiken dan volgens het bestemmingsplan is toegestaan
- c. woningsplitsingen
- d. afwijkingen ten aanzien van het bouwbesluit (het Bouwbesluit bevat de technische eisen waaraan bouwwerken moeten voldoen)
- e. overlast door wonen (overlast van afzuigingen, rook uit schoorstenen e.d.)

Meldingen over kleinere zaken in de woonomgeving

De bouw maakt de afgelopen jaren een recessie door. Het aantal meldingen over (vermeend) illegaal bouwen is echter niet afgenomen, integendeel, we zien een toenemende stroom van meldingen over kleinere zaken in de woonomgeving (bijgebouwen, tuinmuren, erfafscheidingen, open haard van de burens enzovoorts). In 2013 zijn 300 meldingen ontvangen. De verwachting is dat dat aantal over 2014 hoger zal liggen. Wij kunnen niet vaststellen of daadwerkelijk veel meer kleinschalige bouwwerken zijn opgetrokken, we zien veeleer een tendens om zaken sneller bij de gemeente te melden en met juridische ondersteuning aan te pakken.

Daarnaast speelt ook een rol dat de mogelijkheden om vergunningsvrij te bouwen zijn verruimd en nog verder verruimd zullen worden. Niet zelden wordt bij de gemeente melding gedaan van bouwactiviteiten van een buurman die, volgens de melders, ten onrechte aanneemt dat hij vergunningvrij mag bouwen. Onze handhavers komen dan terecht in de rol van voorlichters over het rijksbeleid ten aanzien van vergunningvrij bouwen. In geëscaleerde situaties vervullen ze als het ware een soort rijdende rechtersrol.

Woonoverlast is geen WABO thema. Echter in sommige gevallen wordt het tot een WABO thema gemaakt door de overlast te verbinden aan een (vermeend) illegaal bouwsel of bouwkundig gebrek waartegen de gemeente dan volgens de melders zou moeten optreden. Voorbeelden zijn last van de rook van een open haard en geluidsoverlast door de hobby van de buurman in zijn tuinschuurtje.

Meldingen over kleine bouwsels in de buitenwijken hebben vanuit een breed gemeentelijk perspectief niet de hoogste prioriteit. De melders zijn echter steeds minder bereid om de boodschap van de gemeente dat zij niet actief gaat optreden, te accepteren. Men doet dan een formeel verzoek om handhaving (en dan moeten we handhaven) of men benadert het bestuur. Met andere woorden: we kunnen wel stellen dat zaken een lagere prioriteit hebben en dat we onze schaarse tijd aan andere zaken willen besteden, voor de burgers die een zaak melden heeft die kwestie op dat moment een hoge prioriteit en ze staan erop dat de gemeente in actie komt.

Het is overigens ook voor de betrokken ambtenaren niet gemakkelijk, tegennatuurlijk zelfs, om de burgers niet met hun problemen te helpen. Om deze reden pakt handhaven WABO toch alles op wat door burgers wordt gemeld waarbij we zaken soms korte tijd in de wacht zetten en, als mogelijk, melders worden aangespoord om zaken in onderling overleg of via privaatrechtelijke weg te regelen.

De ervaring leert dat we voor het behandelen van de bouwgerelateerde meldingen 25% van de beschikbare tijd moeten reserveren.

Meldingen over illegaal slopen en bouwen in de binnenstad

Minder in aantal, maar wél met grote risico's, zijn de 75 á 100 meldingen over slopen en bouwen aan monumentale panden in de binnenstad. De meldingen hebben meestal betrekking op bouwwerkzaamheden bij commerciële panden (horeca, detailhandel). De initiatiefnemers willen de panden zo snel als mogelijk rendabel maken en daarom wordt, kennelijk welbewust ter vermijding van een vergunningsprocedure, gestart met de voorafgaande sloopwerkzaamheden en de feitelijke

verbouwing, vóórdat een vergunning is aangevraagd of definitief verleend. De risico's zijn dat monumentale details, meestal definitief, verloren gaan, de constructieve veiligheid veronachtzaamd wordt en/of woningsplitsingen worden gerealiseerd en het pand gebruikt wordt op een wijze die strijdig is met het bestemmingsplan.

We stellen ook vast dat veel verbouwingen in de binnenstad min of meer aan het oog onttrokken worden. Aan de voorzijde is niets te zien, maar met een toegang aan de achterzijde wordt, in relatief korte tijd, binnenin gesloopt en herbouwd.

Niet gemelde woningsplitsing

We constateren sinds 2013 een significante toename van meldingen over woningsplitsingen meestal ten behoeve van kamerbewoning door studenten. Niet zelden stellen we vast dat deze meldingen voortkomen uit vrees voor of daadwerkelijk ondervonden overlast door de kamerbewoners. In de praktijk blijkt echter dat we meestal niet toekomen aan een beoordeling van de leefbaarheid in de omgeving omdat in veel gevallen de woningsplitsingen en het kamerverhuur niet strijdig zijn met het bestemmingsplan. Deze meldingen hebben ons op het spoor gebracht van een nieuwe groep van 500 kamerverhuurpanden (zie verder onder brandveiligheid).

Reclame-uitingen

Jaarlijks worden ongeveer 50 meldingen gedaan over niet toegestane reclame-uitingen, vlaggen, banieren, frames met doeken en verlichtingen in de binnenstad.

Deze dossiers zijn tijdvreters, de ondernemers verzetten zich in de regel fel tegen handhaving op deze regels. Het handhaven lijkt bovendien weinig preventieve werking te hebben. Onder de ondernemers lijkt het draagvlak voor de reclameregels tanende. Er is weinig bereidheid om reclame-uitingen vooraf met de gemeente te bespreken.

In de belangrijkste winkelstraten in de binnenstad is bij heel veel panden iets aan te merken op de reclamevoering. Te veel vierkante centimeters van het raam beplakt, twee reclamebakken in plaats van een, lampen aan de muur gemonteerd, enz.

We stellen ook vast dat handhaving op de reclameregels bemoeilijkt wordt door:

- Vele gedoogsituaties en toezeggingen uit het verleden
- Soms arbitraire en daarom moeilijk te hanteren regels over bijvoorbeeld de maatvoering van letters
- Het ontbreken van beleid over moderne vormen van reclame-uitingen zoals met licht en bewegende beelden

Guesthouses en B&B's

In 2014 is gewag gemaakt van een groeiend aanbod aan verstrekking van kleinschalige logies, van wat men aanduidt als Guesthouse of Bed and Breakfast. De hotelbranche heeft het bestuur verzocht om aandacht voor én handhaving op deze logiesverstrekking. Dit thema behoeft, alvorens tot handhaving kan worden overgegaan, een nadere beleidsmatige uitwerking. Is er werkelijk een probleem, hoe groot is dat probleem en welk doel zou handhaving moeten nastreven?

Brandveiligheid

Wat is handhaving brandveiligheid?

Het verrichten van controles (regulier of na een melding) in panden waarin groepen minder zelfredzame mensen verblijven zoals in zorgcentra, scholen en kinderdagverblijven of grote groepen mensen verblijven zoals bijeenkomstgebouwen, grote winkelcentra.

Ook de studentenpanden zien we als een risicogroep vanwege de zorgeloosheid van de bewoners en een te laag verantwoordelijkheidsbesef van de pandeigenaren.

Verblijfsgebouwen met verminderd zelfredzame bewoners

Het naleefgedrag bij zorgcentra is redelijk tot goed. Er is professionele aandacht voor de brandveiligheid. Toch mag het reguliere toezicht niet verslappen omdat de risico's hoog zijn. Het is een verplichte medebewindstaak.

Kamerverhuur: nieuwe achterstand

Heel anders is het bij de kamerverhuurpanden. Veelvuldig blijkt dat de brandveiligheidsvoorzieningen niet aanwezig zijn of defect zijn, blusmiddelen niet aanwezig of niet gekeurd zijn of vluchtdeuren permanent gesloten zijn.

In 2009 heeft de gemeente een inhaalslag Gebruiksvergunningen afgerond. Alle panden die een gebruiksvergunning of –melding moesten hebben, waren bezocht en uiteindelijk akkoord bevonden. In 2009 schafte het Rijk de vergunningplicht grotendeels af en introduceerde algemene regels en een meldingsplicht. Vanaf dat moment heeft de gemeente de intensiteit van de reguliere controles verlaagd.

Uit een analyse van de gegevens van het GBA bestand leiden wij thans af dat er sinds 2010 ongeveer 500 nieuwe kamerverhuurpanden zijn bijgekomen, zonder dat die panden door de eigenaren/verhuurders bij de gemeente zijn gemeld. Voor 2015 zijn extra middelen beschikbaar gesteld.

Horeca en brandveiligheid

Ook in de horecabranche laat het naleefgedrag ten aanzien van de brandveiligheid te wensen over. Ondanks het feit dat de gemeente aan ongeveer 50 panden jaarlijks een controlebezoek brengt, blijkt steeds weer dat zaken niet in orde. De indruk is ontstaan dat men wacht totdat het bevoegd gezag een inspectie komt doen en een lijstje met tekortkomingen overhandigt. Komt de gemeente niet controleren, dan gebeurt er niets.

Vanaf carnaval 2015 zal de strategie worden gewijzigd in die zin dat andermaal voorlichting zal worden gegeven aan alle horeca-uitbaters. Vervolgens zullen minder controles plaatsvinden met een snellere sanctie en hogere dwangsombedragen (high trust, high penalty).

Milieu

Wat is milieuhandhaving ?

De milieutaak is het periodiek controleren van de bedrijven op basis van de Wet milieubeheer.

Maastricht heeft ongeveer 2400 bedrijven die op basis van hun potentiële impact voor het milieu (schade aan mens, lucht, water, bodem) zijn ingedeeld in milieutypen. Van licht tot zwaar onderscheiden we:

Type A: ongeveer 1000 bedrijven, onder andere detailhandel, kantoorgebouwen en kleinschalige ambachten. Zeer lage milieu-impact. Bij deze bedrijven vindt geen programmatisch toezicht plaats.

Typen B en C: ongeveer 1200 bedrijven. De milieu-impact is middelhoog tot hoog. Voorbeelden zijn garagebedrijven, tankstations, bewerkingsbedrijven van hout en staal, grote bijeenkomstgebouwen, agrarische bedrijven en de bedrijven op de Karosseer. De gemeente kiest uit deze groep jaarlijks 80 á 100 bedrijven voor een controle. Daarnaast wordt gereageerd op meldingen van inwoners.

Type BRZO/IPPC: risicovolle bedrijven

Sinds 2013 zitten 120 bedrijven (een deel van de type C bedrijven en alle BRZO en IPPC bedrijven in de portefeuille van de Regionale Uitvoeringsdienst Zuid Limburg (RUD). De RUD streeft ernaar om, door efficiënte inzet van menskracht en specialismen, deze bedrijven deskundig en periodiek te controleren. De gemeente blijft overigens wel bevoegd gezag voor deze bedrijven.

Goed naleefgedrag milieu

Milieucontroles leiden zelden tot het opleggen van dwangsommen. Het naleefgedrag bij de industriële bedrijven is goed en de risico's in Maastricht zijn aanvaardbaar, voor zover dat daaruit mag worden

afgeleid. Ondernemers verzetten zich meestal niet tegen milieueisen, het zijn wettelijke normen die door iedereen begrepen en aanvaard worden.

De ervaring elders in het land leert echter ook dat milieurisico's nooit geheel zijn uit te sluiten, enerzijds omdat techniek in de vorm van afsluiters, filters, opvangbakken enzovoorts kan falen, anderzijds omdat de menselijke component (wie doet welke handeling met gevaarlijke stoffen), altijd een risicofactor blijft.

Meldingen over milieuzaken

De milieu-inspecteurs behandelen jaarlijks 250 meldingen over kleinere milieuproblemen (meest hinder) zoals geluiden, stank en andere kleinere of grotere milieuproblemen zoals gevallen van bodemverontreiniging. Het behandelen van deze meldingen vergt een volle fte aan capaciteit. Milieumeldingen worden in de praktijk meestal ook echt opgelost, de hinder of de emissie wordt beëindigd, zij het dat de schade aan natuur en milieu soms onomkeerbaar kan zijn bijvoorbeeld een lozing van verontreinigende stoffen in de Maas.

Het behandelen van milieumeldingen is een belangrijke dienst voor de inwoners. Keerzijde is dat de tijd die daaraan besteed wordt, niet beschikbaar is voor reguliere controles en juist bij de reguliere controles kunnen grotere, min of meer verborgen milieurisico's aan het licht komen zoals bijvoorbeeld een foutieve afgifte van gevaarlijk afval, een verboden lozing op het riool of een ondeugdelijke opslag van chemische stoffen. Met name in de industriële omgeving waar weinig direct omwonenden en dus weinig potentiële signaalgevers zijn, is het van belang de reguliere controles toch in voldoende mate te blijven uitvoeren.

De Karosseer

De Karosseer bestaat uit 75 bedrijven van het type B en 5 van het type C. De landelijk aanbevolen controlefrequentie is één controle per 3 tot 5 jaren. In Maastricht hanteren we een hogere frequentie omdat we de gesaneerde situatie 'schoon' willen houden. Het team beschikt hiertoe over extra capaciteit. De type C bedrijven worden gecontroleerd door de RUD.

Horeca

Wat is horeca handhaving ?

De WABO horecataak bestaat uit controles ten aanzien van geluid, emissies vanuit de keuken (dampen, afvalwater) en koelinstallaties.

Geluidsoverlast door horeca

De meeste meldingen gaan over geluidsoverlast. Met name in de binnenstad met haar grote horecadichtheid is de kans op overlast voor bewoners groot. Het aantal klachtmeldingen over horecageluid laat evenwel al gedurende 10 jaren een dalende tendens zien (van 200 naar 50 per jaar). Wij schrijven dit toe aan de huidige strategie die inhoudt:

- Verplichting om een geluidsbegrenzer te gebruiken
- Maatwerk voor elk afzonderlijk café ten aanzien van het maximaal toegestane geluidsniveau
- Onaangekondigde geluidscodes in late avond en nacht (met inzet van de teams handhaven Openbare Ruimte en WABO)
- 24/7 piket om te reageren op meldingen over notoire overtreders

Lozing van vetten in de riolering

Ten aanzien van de lozing van afvalwater worden jaarlijks ongeveer 50 controles gedaan naar de

werking van zogenaamde vetafscheimers. Het naleefgedrag op dit onderdeel laat te wensen over. Te veel horecaondernemers laten na om de afscheider periodiek te (laten) reinigen. Het gevolg is vaak dat onacceptabel veel vetten in de riolering worden geloosd en schade aan de riolering ontstaat. Ook dreigen verstoppingen en wordt het zuiveringsproces verstoord. Riolschade en -verstoppingen zijn een kostenpost voor de gemeente. Een slecht zuiveringsproces doet schade aan het milieu. Aanbevolen wordt deze controles te continueren

4 Methode van weging en risicomatrix

De formule **risico = kans x effect** is een theoretisch model om een inschatting te maken van de kans op, en de gevolgen van, een dreiging of incident. Die kans wordt dan aangeduid als bijvoorbeeld 1 keer per 10 jaar, 1 keer per 25 of 100 jaar etc. Dat roept dan echter nieuwe vragen op namelijk hoe erg die dreiging dan is. Als het bijvoorbeeld gaat om de verspreiding van een gifwolk, hoe groot is dan het gebied, hoe giftig is de wolk en hoe snel verspreidt ze zich? En hoe weeg je dan vervolgens de verschillende effecten tegen elkaar af?

Hiermee zij aangegeven dat de methode de verwachting dat ze een kwantitatieve onderbouwing van de risico's is, niet helemaal waar kan maken. Een risicoanalyse over deze thema's is geen wiskunde. Er zullen altijd de nodige kanttekeningen bij geplaatst moeten worden. Zeker bij de WABO thema's kunnen risico's en effecten niet of nauwelijks in cijfers worden uitgedrukt of tegen elkaar worden afgewogen. Hoe moet je behoud van cultureel erfgoed wegen ten opzichte van milieuhinder? Of illegaal bouwen ten opzichte van het foutief afgeven van afgewerkte olie door een garage. Dergelijke analyses kunnen niet objectief zijn en verzanden heel gauw in discussies waarin appels met peren worden vergeleken.

Hoe kan het dan wel? Een landelijk gehanteerde en geaccepteerde methode is om de risico-inschattingen te laten doen door mensen in het werkveld zelf: de experts zijnde onze eigen gemeentelijke WABO handhavers. Daarbij wegen we alleen de risico's binnen één thema (bouw, brandveiligheid, milieu of horeca) tegen elkaar af en de scores staan voor een combinatie van de 'kans' en het 'effect'.

Aan de risico's kennen we een van de volgende scores toe:

score	criteria voor risico, gevolg, ernst
5	grote risico's: kans op ernstige hinder, bedreiging volksgezondheid onomkeerbare schade aan natuur en milieu, grove aantasting stadsschoon verdient alle aandacht en substantiële tijdsbesteding
3	minder grote risico's: speelt wel, maar niet in belangrijke mate, kans op persoonlijk letsel verdient minder aandacht en minder tijdsbesteding
1	beperkte risico's: slechts tijdelijke hinder, van voorbijgaande aard, herstelbaar, van beperkte lokale invloed verdient slechts beperkte tijdsbesteding
0	dit speelt niet

De risicoaspecten zijn:

- I. Schade aan milieu, natuur en landschap
- II. Aantasting cultureel erfgoed, monumenten (stadsesthetische aspecten, negatief ruimtelijk effect)
- III. Veiligheid /Volksgezondheid
- IV. Leefbaarheid, hinder
- V. Imago (van de gemeente, het bestuur), financiële risico's voor de gemeente

Deze scores zetten we in een tabel met op de x-as de verschillende risico's en op de y-as de verschillende onderdelen van de WABO handhaving. Zo ontstaat een **risicomatrix**.

De matrix bevat 'slechts' 25 verschillende handhavingstaken. Het is een bewuste keuze om dit aantal laag te houden om te voorkomen dat de matrix uit misschien wel 100 taken zou gaan bestaan, bijvoorbeeld door ieder gebouwtype uit het Bouwbesluit apart te benoemen of de verschillende soorten inrichtingen in het kader van de Wet Milieubeheer op te splitsen. Dat zou de overzichtelijkheid niet bevorderen en het is voor een goede discussie over de vraag wat nu echt belangrijk is in Maastricht, ook niet nodig. Sommige taken zijn gegroepeerd.

De scores die in de tabellen zijn ingevuld zijn dus de inschatting van de WABO handhavers en die waarden hebben de basis gevormd voor het handhavingprogramma 2014. Maar ze staan dus niet vast voor 2015 en verder. Ze zijn slechts het vertrekpunt van een discussie.

Risicomatrix

Bouw

Onderdeel	RISICO'S					Totaal score
	schade Milieu Natuur Landschap	Cultureel Erfgoed Monumenten Esthetisch	Veiligheid Volksgezondheid letselschade	Leefbaar - heid Hinder	Financieel Imago	
Slopen en bouwen binnenstad	1	5	5	0	5	16
Slopen en bouwen niet binnenstad	1	3	5	0	1	10
Strijdig gebruik door risicogroepen zoals studenten, kinderen, ouderen	0	3	5	5	3	16
Strijdig gebruik door niet risicogroep	0	3	3	5	3	14
Slopen en bouwen met risico's rond asbest en constructies	3	3	5	3	3	17
in de binnenstad aantasten en ontsieren van gevels door renovaties, door aanbrengen van reclames, vlaggen, banieren, luifels etc (welstandstoezicht)	0	5	0	0	3	8
Idem buiten de binnenstad	0	1	0	0	1	2
Kleine bouwwerken in de buitenwijken uitsluitend als reactie op meldingen van inwoners (carports, dakkapellen, tuinhuisjes, schuttingen etc)	1	1	1	1	3	7
woonoverlast	0	0	3	3	3	9
slopen en bouwen op woonwagenlocaties en Overlaatgebied	3	0	3	5	5	16
niet gemelde woningsplitsingen irt bestemmingsplan	0	3	3	3	3	12

Brandveiligheid

	RISICO'S					
Onderdeel	schade Milieu Natuur Landschap	Cultureel Erfgoed Monumenten Esthetisch	Veiligheid Volksgezondheid	Leefbaarheid Hinder	Financieel Imago	Totaal score
Brandveiligheid in verblijfsgebouwen voor minder zelfredzamen	0	3	5	3	5	16
Idem met wel zelfredzamen	0	3	3	1	3	10
brandveiligheid kamerverhuurpanden	0	5	5	0	5	15
brandveiligheid in uitgaansgelegenheden	0	5	5	0	5	15

Milieu

	RISICO'S					
Onderdeel	schade Milieu Natuur Landschap	Cultureel Erfgoed Monumenten Esthetisch	Veiligheid Volksgezondheid	Leefbaarheid Hinder	Financieel Imago	Totaal score
Controles type A inrichtingen	0	0	1	3	0	4
Idem type B	3	0	3	3	3	12
Idem type C	5	0	5	3	5	18
Idem type BRZO / IPPC	5	0	5	5	5	20
Piketdienst milieu	3	0	3	5	5	16
meldingen over hinder en ongewone voorvallen (incidenten)	3	0	3	5	5	16
bedrijvigheid op woonwagenlocaties en Karosseer	3	0	3	5	5	16

Horeca

Onderdeel	RISICO'S					Totaal score
	schade Milieu Natuur Landschap	Cultureel Erfgoed Monumenten Esthetisch	Veiligheid Volksgezondheid	Leefbaarheid Hinder	Financieel Imago	
Afvalwatercontroles	3	0	3	1	3	10
Controles op emissies uit de keuken (vetten, lucht)	3	1	1	5	1	11
Controles op koelinstallaties en airco's	3	3	0	3	1	10
Controles op geluidsvoorschriften avond en nacht	0	0	0	5	3	8
Controles geluid na klachtmeldingen	0	0	0	5	3	8
inregelen en verzegelen geluidsbegrenzers	3	0	1	3	1	8
controles op illegale hotels en Bed & Breakfasts	0	0	5	0	3	8

Betekenis van de scores

Totaalscore 15 - 20 : hoge risico's
 Totaalscore 10 – 15 : middelhoge risico's
 Totaalscore 5 -10 : lage risico's

In het navolgend hoofdstuk worden de randvoorwaarden op een rij gezet en een voorstel gedaan voor een invulling van de WABO handhavingstaak voor 2015

5. Randvoorwaarden en aandachtspunten

Zoals reeds vermeld moeten we keuzes maken. We kunnen besluiten aan sommige taken méér, dan wel minder tijd te besteden. We kunnen taken toevoegen of schrappen. In principe bestaat er bij het maken van die keuzes veel vrijheid. Met een aantal randvoorwaarden en aandachtspunten moet echter rekening worden gehouden namelijk:

1. De verantwoordelijkheid voor de naleving van de regels ligt bij de burgers en de ondernemers. Van hen mag worden verwacht dat zij de regels kennen en dat zij zich eraan houden. Van ondernemers mag ook worden verwacht dat zij de zorg voor milieu en veiligheid in hun bedrijfsvoering hebben geïntegreerd en dat werknemers de risico's kennen en ernaar handelen. Deze opvatting wordt ondersteund door de modernisering van de VROM-regelgeving (2008) waarbij een groot aantal vergunningstelsels is afgeschaft en plaats heeft gemaakt voor algemene regels en meldingenstelsels. Deze modernisering is niet alleen ingegeven door de wens van de overheid om de administratieve lasten te verminderen, maar is ook gebaseerd op een veranderende verhouding tussen burgers en overheid.
2. De overheid neemt geen verantwoordelijkheden over en is ook niet medeverantwoordelijk. De overheid is wel verantwoordelijk voor het uitvoeren van handhaving conform de daarvoor geldende landelijke kwaliteitseisen (zie inleiding).
3. Maximaal beschikbaar is thans 13,3 fte of 17955 uren.
 - 6 fte handhavers voor bouw en brandveiligheid
 - 4 fte milieuhandhavers (waarvan 1 ondergebracht bij de RUD)
 - 1 fte coördinator woonwagenlocaties
 - 2 fte juridische medewerkers (wordt per september 2015 met 0,4 fte verlaagd volgens strategische personeelsplanning V&L 2013).
 - 0,3 fte ondersteuning
4. Het toevoegen van taken of het verhogen van prioriteiten zonder andere te schrappen of te verlagen in prioriteit, leidt tot spanning ten aanzien van de beschikbare capaciteit.
5. "Overall een beetje" werkt niet. In principe verdienen alle taken prioriteit, waarom immers zouden er regels zijn als ze het niet waard zijn om te worden gehandhaafd. Begrijpelijk is daarom de neiging om aan elk onderdeel en elke regelgeving, handhavingaandacht te willen geven. Dat wordt echter sterk afgeraden omdat de doelgroepen dan te weinig ervaren dat de overheid meekijkt en dat leidt meestal niet tot een beter naleefgedrag. Het is daarom aan te bevelen om de beschikbare handhavingcapaciteit niet uit te smeren over een heel breed palet aan taken, maar te focussen op die thema's die er werkelijk toe doen en daarbij de inzet zodanig hoog te maken dat een naleefgedrag wordt bereikt waarmee we tevreden kunnen zijn.
6. Voorlichting heeft in de regel alleen effect op verantwoordingsbewuste burgers en ondernemers (waarvan we er in Maastricht overigens heel veel hebben). Met voorlichting of beloning van de voorbeeldbedrijven alleen, redden we het niet.
7. De huidige WABO handhaving is sterk risico gestuurd. Risicovolle bedrijven worden het meest gecontroleerd. Ook bedrijven of pandeigenaren die hebben aangetoond de regels minder goed na te leven, worden vaker gecontroleerd dan anderen. Goed gedrag wordt zo beloond. Daarnaast worden bij sommige branches slechts enkele onderdelen gecontroleerd zoals de LPG tank bij tankstations en de rest niet. Soms doen we alleen een administratieve controle dat wil zeggen we vragen certificaten en keuringsbewijzen op.
8. Voor de controles op brandveiligheid bij kamerverhuurpanden zal het team voor de jaren 2015 t/m 2017 een inhaalslag doen. Hiervoor zijn extra middelen beschikbaar gesteld. Dit betekent een tijdelijke toename van menskracht voor het team Handhaven WABO.

6. Voorstel WABO handhaving 2015 – 2020

	taak	vereist in 2015 e.v. ambtelijk voorstel	huidige besteding	verschuiving	risico's prioriteit
1	controles Wet milieubeheer bedrijven type BRZO en IPPC	(2000 RUD)	(2000 RUD)		hoog
2	controles Wet milieubeheer bedrijven type C	(500 RUD) 1000 (gemeente)	(500 RUD) 1000 (gemeente)		hoog
3	behandelen ongewone voorvallen	80	80		hoog
4	piketdienst milieu	50	50		hoog
5	milieucontroles en bouwen en slopen op woonwagenlocaties, Karosseer en Overlaatgebied	1350	1350		hoog
6	reguliere controles brandveiligheid in panden met verminderd zelfredzamen	3250	3250		hoog
7	controles op vergunningsplichtige reclamevoeringen en andere welstandsrelevante armaturen aan de gevels in binnenstad (NB: niet aan gevels verankerde reclamevoeringen zoals stoepborden, vallen onder de APV)	500	1000	-500 ¹	hoog
8	slopen en bouwen in de binnenstad inclusief risico's rond asbest en constructies	1205	1205		hoog
9	brandveiligheid en mogelijk illegale woningsplitsing bij kamerverhuurpanden als inhaalslag	6750	0	+ 6750 ²	hoog
10	brandveiligheid in uitgaansgelegenheden	250	250		hoog
11	coördinatie taken rond Karosseer, Overlaatgebied en woonwagenlocaties	1350	1350		hoog
12	controles Wet milieubeheer bedrijven type B	750 ³	750		gemiddeld
13	brandveiligheid in verblijfsgebouwen met zelfredzame mensen	1000	1000		gemiddeld
14	controles strijdig gebruik door niet risicogroep	250	250		gemiddeld
15	controles onterechte brandmeldingen	75	75		gemiddeld
16	niet gemelde woningsplitsingen irt bestemmingsplan BAG zaken	250	250		gemiddeld
17	controles Wet milieubeheer bij type A inrichtingen	250 ⁴	250		laag
18	afstellen en verzegelen van geluidsbegrenzers bij horecabedrijven	70	70		laag
19	aantasten en ontsieren van gevels door renovaties, door aanbrengen van reclames, vlaggen, banieren, luifels etc (welstandstoezicht) buiten de binnenstad	100	300	-200 ⁵	laag
20	bouwen en slopen in de buitenwijken (carports, dakkapellen, tuinhuisjes, schuttingen etc)	1000	650	+350 ⁶	laag
21	bouwgerelateerde woonoverlast	250	250		laag
22	25 % ruimte gereserveerd voor het behandelen van meldingen en andere actuele zaken	4850	4500	+350 ⁷	laag
	totaal uren	17955	17955	0	

Voetnoten:

1. Reclamevoeringen zijn een WABO aangelegenheid als die zaken aan het pand zijn bevestigd want dan geldt de bouwregelgeving. Het voorstel is de ambitie op dit onderdeel te verlagen, althans alleen nog te handhaven op te treden als we spreken over excessieve vormen van reclamevoering of andere zaken die het esthetische karakter van een gevel aantasten. Een strenge handhaving op dit onderdeel vindt overigens ook weinig draagvlak onder de ondernemers. De APV ziet toe op lossen vormen van reclamevoering zoals stoepborden. De handhaving hierop behoort tot het domein van handhaven openbare ruimte.
2. In deze extra claim is inmiddels voorzien, in 2015 zullen alle panden worden bezocht. 2016 en 2017 zijn voor her-controles en afwikkeling van procedures. Overigens zullen deze panden vanaf 2018 ook in de cyclus voor reguliere controles moeten worden opgenomen.
3. De verwachting is dat voor deze groep bedrijven een verplichte controlefrequentie wordt ingevoerd. Aan de andere kant mag van deze bedrijven verwacht worden dat de milieuzorg in de bedrijfsvoering is geïncorporeerd en dat de controles van de overheid zich kunnen beperken tot steekproeven, of administratieve controles. Om die reden voorzien wij vooralsnog geen toename in aantal uren. Dit kan dus anders liggen als de wetgever straks controlefrequenties dwingend oplegt.
4. Zie noot 3. Dit geldt in principe ook voor de bedrijven in de lichtste milieuklassen. Het ligt echter niet voor de hand dat hiervoor een verplichte controlefrequentie wordt vastgesteld.
5. Voorgesteld wordt deze ambitie te verlagen waarbij alleen nog zal worden opgetreden bij excessieve vormen van reclamevoeringen buiten de binnenstad
6. De verruiming van de mogelijkheden om vergunningvrij te bouwen leidt juist tot een toename van meldingen. Dit kan een tijdelijk verschijnsel zijn. Voor 2015 moeten hier meer uren voor worden gereserveerd.
7. Om alle meldingen te kunnen behandelen, want dat is de ambitie, moet minimaal 25% van de beschikbare tijd worden gereserveerd.

Toelichting algemeen

Uitgangspunt is dat geen nieuwe claims worden gelegd, de balans van gevraagde uren en te leveren uren sluit. Er zijn is wel een extra claim gesteld ten aanzien van de taak "controles brandveiligheid kamerverhuurpanden" (nr. 9), maar hierin is inmiddels voorzien.

Indien het aantal uren in de kolommen "*vereist in 2015 e.v.*" en "*huidige besteding*" gelijk is, achten wij de ambtelijk de inzet adequaat en is het voorstel dus de inzet op dat onderdeel niet te wijzigen.

Verschuivingen zijn er verder bij de taken genoemd onder 7, 19, 20 en 22. Zie hieronder de toelichting daarop.

Wat doen we nu niet?

We doen nu niet:

- Reguliere controles A inrichtingen: detailhandel, kleine ambachtsbedrijven, kantoorgebouwen
- Reguliere controles bij horecabedrijven anders dan geluidsvoorschriften zoals airco's, afvoer keukenafval
- Surveillances (speuren naar) illegale bouwactiviteiten buiten de binnenstad: bouwhandhaving besteedt alle beschikbare tijd aan het behandelen van de meldingen die dagelijks binnenkomen
- Reguliere controles bij kleinschalige verstrekking van logies zoals Guesthouses en B&B's,

BIJLAGE I

Landelijke Interventiematrix

Ernst

Ernst ↑	4	bestuursrecht Bestraffend Stilleggen Bestuursdwang Verscherpt toezicht strafrecht	bestuursrecht stilleggen bestuurlijke boete bestuursdwang verscherpt toezicht strafrecht	bestuursrecht bestraffend exploitatieverbod stilleggen strafrecht	bestuursrecht bestraffend exploitatieverbod stilleggen strafrecht
	3	bestuursrecht waarschuwend herstellend bestraffend (strafrecht)	bestuursrecht tijdelijk stilleggen verscherpt toezicht bestuursdwang strafrecht	bestuursrecht stilleggen bestuurlijke boete bestuursdwang verscherpt toezicht strafrecht	bestuursrecht bestraffend exploitatieverbod stilleggen strafrecht
	2	bestuursrecht aanspreken Informeren	bestuursrecht waarschuwend herstellend (strafrecht)	bestuursrecht tijdelijk stilleggen verscherpt toezicht bestuursdwang strafrecht	bestuursrecht stilleggen bestuurlijke boete bestuursdwang strafrecht
	1	bestuursrecht aanspreken Informeren	bestuursrecht aanspreken Informeren	bestuursrecht bestuurlijk gesprek waarschuwen bestuurlijke boete (strafrecht)	bestuursrecht bestuurlijk gesprek waarschuwen bestuurlijke boete strafrecht
		A Goedwillend Onbedoeld	B moet kunnen onverschillig	C calculerend belemmeren risico nemend	D bewust en structureel fraude, oplichting,
		gedrag van de overtreder →			